

Ryszard Groń

"Longing for God : Seven Paths of Christian Devotion", Richard J. Foster, Gayle D. Beebe, Downers Grove, IL 2009 : [recenzja]

Collectanea Theologica 79/4, 219-220

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

Richard J. FOSTER, Gayle D. BEEBE, *Longing for God. Seven Paths of Christian Devotion*, InterVarsity Press, Downers Grove, IL., 2009, ss. 349.

Gayle Beebe, szczęśliwy, że dzięki kilku ludziom (m.in. Richardowi Fosterowi) spotkał na swojej drodze życia Boga, postanowił podzielić się tym doświadczeniem, i w obliczu wielu egzystencjalno-filozoficznych pytań, które przez lata zadawali mu znajomi i przyjaciele, odpowiedzieć praktycznymi drogami duchowości chrześcijańskiej. Są to w rzeczywistości wykłady obydwu autorów: Richarda F o s t e r a i Gayle B e e b e, jakie dali po raz pierwszy na Uniwersytecie Południowej Karoliny w 1992 r., które przygotowali do formy obecnej książki (s. 9-10).

Autorom przyświecały dwa cele: chcieli pokazać siedem dróg dogłębnego doświadczenia Boga na przestrzeni wieków chrześcijaństwa, by w ten sposób pobudzić i pomóc innym zrozumieć potrzebę głębszej i zażyłej relacji z Bogiem oraz różne sposoby jej realizacji. Drogę wytyczali poszczególni światobliwi mężowie i niewiasty: klasycy, czasami ci z nich, którzy pierwsi wyznaczyli jej szlaki. Drogę jest wiele, jak wiele jest sposobów doświadczenia Boga, choć w ostateczności wszystkie one, wcześniej czy później, mogą być udziałem tego samego życia (s. 11-15). One też wyznaczyły kryterium podziału całej książki na siedem rozdziałów, omawiając życie duchowe, jako:

– prawidłowe uporządkowanie naszej miłości do Boga, w mniemaniu autorów, szlak reprezentowany przez: Orygenesę (w poszukiwaniu wiecznej wspólnoty z Bogiem), Augustyna z Hippony (w miłowaniu Boga całym ciałem, umysłem i sercem), Bernarda z Clairvaux (w pragnieniu Boga i osiąganiu czystej miłości) i Błażeja Pascala (w prawidłowym uporządkowaniu ciała, umysłu i serca); rozważania te wyznaczyły treść pierwszego rozdziału;

– podróż, według autorów szlak reprezentowany przez: Ewagriusza z Pontu (droga od śmiertelnych myśli do Bożych cnót), **Jerzego Herberta (splatanie życia w sensowną całość)**, Jana Bunyana (szlak pielgrzymi do Boga), Tomasza Mertona (znalezienie naszego domu z Bogiem); rozważania te wyznaczyły treść drugiego rozdziału;

– odzyskiwanie wiedzy Boga zagubionej po upadku, szlak reprezentowany przez: Tomasza z Akwinu (nauczanie miłowania i stosunkowo pełnego poznania Boga), Marcina Lutra (wzrastanie w wolności Boskiej miłości) i Jana Kalwina (znajomość Boga i samego siebie); rozważania te wyznaczyły treść trzeciego rozdziału;

– zażyłość z Jezusem Chrystusem, droga reprezentowana przez: Franciszka z Asyżu (świat jako nasz klasztor), św. Bonawentury (pełnia życia w Chrystusie),

RECENZJE

Tomasza a Kempis (imitacja Chrystusa) i Ignacego z Loyoli (prowdzenie przez tajemnice Chrystusa); rozważania te wyznaczyły treść czwartego rozdziału;

– prawidłowe uporządkowanie naszych doświadczeń Boga, ścieżka ukształtowana przez: Juliannę z Norwich (objęci dobrocią Boga), Jerzego Foxa (nauka kroczenia w świetle Chrystusa), Jana Wesleya (rola naszego doświadczenia religijnego w poznaniu Boga) i Fryderyka Schleiermachera (usensować nasze doświadczenie Boga); rozważania te wyznaczyły treść piątego rozdziału;

– akcja i kontemplacja, droga utworzona przez Jana Kasjana (zachowanie równowagi życia aktywnego i kontemplacji), Benedykt z Nursji (nauka życia przez *Regulę*) i Grzegorz Wielki (kontemplacyjny sposób aktywnego życia); rozważania te wyznaczyły treść szóstego rozdziału;

– Boży wzrost, szlak utworzony przez: Pseudo Dionizego (miłowanie Boga w potrójny sposób), autora *Obłoku niewiedzy* (ostre strzałki tęskniącej miłości), Teresę z Avila (wejść do mieszkania Chrystusa), Jana od Krzyża (oświecić ciemną noc wiary); rozważania te wyznaczyły treść ostatniego rozdziału prezentowanej książki.

Pozycję kończą wnioski, trzy apendyksy, podziękowanie oraz spis treści. Autorzy raz jeszcze podkreślają, że wszystkie wymienione ścieżki duchowe prowadzące do Boga nie są wyłączne i można je doświadczyć w swoim życiu w zależności od sytuacji i warunków. W rzeczywistości nieważne jest, którą z nich obierzemy, ważne, by podążać w naszym poszukiwaniu Boga, korzystając z bogatego doświadczenia poprzednich pokoleń. Książka, oprócz bogactwa wiedzy na temat duchowości chrześcijańskiej, wydaje się praktycznym przewodnikiem po duchowych ścieżkach, podając współczesnemu, nieraz zagubionemu i sfrustrowanemu człowiekowi, konkretne formy zbliżania się do Boga. Pomagają w tym specjalne paragrafy kończące każdą omawianą ścieżkę, a nawet każdą omawianą osobę, pt. *Reflecting i responding (Rozważając i odpowiadając)*. W ten sposób można znaleźć konkretne wskazówki i formy pójścia daną drogą we współczesnej rzeczywistości.

Dodatkowym atutem książki są apendyksy omawiające: prechrześcijańskie wpływy na naszą duchowość (stoicyzm, platonizm, arystotelizm, hebrajskie myślenie biblijne i teologia żydowska, Jezus i jego uczniowie); przykłady pozostałych świętych mężczyzn i niewiast nie ujętych w poszczególnych drogach, których jednak doświadczenie Boga, mimo braku specjalnej edukacji, jest godne zauważenia i naśladowania; wreszcie wkład wschodniego prawosławnego Kościoła do naszej duchowości. Warto mieć pod bokiem ten swoisty rodzaj podręcznika duchowości katolickiej, by pomóc **sobie i innym w poszukiwaniu Boga**.

ks. Ryszard Groń, Palatine (USA)